

At nordmenn er lite interessert i næringslivet, kan skyldes at norske medier er altfor avhengige av stoff fra det offentlige og har bygget ned sin kompetanse på det private næringsliv.

Offentlig overdose

Debatt

Arild Aspøy
redaktør,
Stat & Styring

Når Trine Eilertsen i sin kommentar 16. juni fokuserer på hvorfor det er såpass liten interesse for næringslivet blant nordmenn og i de norske mediene, så hører dette bildet med: Mediene lar seg i stor grad fore med informasjon fra et enormt offentlig PR-apparat. Og informasjonsplikten gjør at offentlige ledere lett kan stilles til ansvar.

Dette fører ikke bare til mye omtale av offentlige ledere og virksomheter, men det fører til svært mye stoff. All omtale er selvfølgelig ikke positiv, tvert imot det er mest kritikk mot offentlig sektor. Men det er i hvert fall oppmerksomhet, som tydeligvis næringslivet mangler.

Strøm av subsidier

Det er en evig strøm av subsidierte og tilrettelagte nyheter fra regjeringskontorene som fyller opp både private og statsstøttede medier. Det er også nok av saker som skyldes journalisters egne krav om innsyn i offentlige dokumenter og saker, selv om det ifølge Riksrevisjonen er altfor mange saker som holdes unna offentligheten.

Jakten på innsyn i offentlige dokumenter støtter også opp under mediens hovedideologi om å kontrollere makten. Dette er viktig og bra, men det fører altså til svært stor oppmerksomhet om at det er det offentlige som står i sentrum i det norske samfunnslivet.

De langt fleste sakene som deltar i konkurransen om SKUP-prisen for avslørende journalistikk, handler om offentlige etater; 70 prosent i 2015. Dette til tross for at offentlig sektor utgjør omtrent halvparten

Næringslivet mangler oppmerksomhet fra mediene. Innleggskorrespondenten for NRK forsøker å realisere jangere, når den ikke har en økonomiredaksjon med egen sendeflate. Bildet viser Fjordland fabrikk på Jæren. FOTO: SIGNE DONS

ten av den økonomiske virksomheten her i landet. Bare 8 prosent av SKUP-sakene det året handlet om privat næringsliv.

Forventningsfeller

En konsekvens av denne avhengigheten av stoff fra det offentlige er at det skapes forventningsfeller. Når problemer og svakheter avsløres, skapes forventninger til hva det offentlige skal løse, noe som igjen fører til krav om større offentlig sektor. Noe som igjen kan gå ut over privat sektor.

Tilsvarende granskning utsettes ikke det private næringsliv for, annet enn i noen få nisjemedier. Det betyr blant annet at slike forventninger ikke stilles til privat innsats for å løse felles problemer. Så kan man si at markedet skal løse det, men markedet er også avhengig av informa-

sjon fra mediene for å fungere bra.

Det er påfallende at et stort medium som NRK er den eneste allmennkringkasteren i Skandinavia, og muligens i Europa, uten en egen økonomiredaksjon med sin egen sendeflate, enten i nyhetssendinger eller i andre programmer. Man har selvfølgelig den iherdige og dyktige gjengen i FBI som dekker næringslivet fra forbrukerperspektiv.

Men det finnes en lang rekke andre perspektiver som andre kringkasterer med stort hell har prøvd, for eksempel innen realitetsjangeren. At det eneste realityprogrammet med noen slags tilknytning til næringslivet handler om bønder som jakter på kjærlighet, er litt flaut, men det burde også være inspirerende. Det er nok av Lothepus-typer som kan bære en TV-serie utenfor sprengningsbransjen.

Innovasjon Norge må levere på sin visjon, eller endre den.

Fem råd til Innovasjon Norge

Debatt

Peder Inge Furseth
førsteamanuensis,
Handelshøyskolen
BI, Nydalen

Innovasjon Norge (IN) bør ta andre grep enn å fokusere på organisatorisk innovasjon og mer radikal innovasjon i offentlig sektor – ved siden av å levere billige personangrep på sine kritikere. Men IN klarer ingen av delene, slik de svarer i Aftenposten.

Her er fem av grep IN bør ta:

1 IN må stimulere direkte til vekst i norsk næringsliv, ikke i eller via offentlig sektor. Vi trenger ikke IN til å rette hovedfokus til mer radikal innovasjon i offentlig sektor, slik organisasjonen gjør i

innovasjonstalen. Men ved at IN gjør dette, bryter de med sin egen visjon.

2 IN må slutte å snakke som om innovasjon er en sportsgren: Norge skal liksom bli «foregangsland» og «verdensmester» i innovasjon. Norge ligger fortsatt under gjennomsnittet av innovasjonsgrad i forhold til EUs 28 land. Norges innovasjonsevne har falt betydelig i forhold til EUs siden 2011. Til sammenligning rangerer våre naboland Sverige og Finland blant de tre fremste landene på innovasjon år etter år.

3 IN må fokusere på tjenesteinnovasjon. Dette er noe annet enn organisatorisk innovasjon, pluss å se på tjenester, selv om IN ennå ikke har skjønnet det, jf. svaret i Dagsnytt 18. Tjenesteinnovasjon utvikler helt nye og disruptive logikker for forretningsmodeller og software-plattformer. Det er noe mer enn Osterwalders forretningsmodell-kanvas – et forslitt verktøy som «forgudes» i alle deler av IN. Tje-

nesteinnovasjon er en forståelse som er relevant langt utenfor servicenæringen. IN burde benytte seg av den nyeste forskningen, men ignorerer denne langt på vei, internasjonal som nasjonal. Sentrale referanser i drømmeløftsrapporten 2017 er blant annet fra 2001 og 2005.

4 Ambisjonsnivået til IN er høyt når de snakker om mer radikal innovasjon i offentlig sektor. Ambisjonsnivået er like urealistisk som det er himmelhøyt. Det er mulig storting og regjering synes det er flott og litt gøy med høye ambisjoner for Norge nå som oljeprisen er lav. Men det drømmeløftet som Innovasjon Norge har ambisjoner om å få til, er et løft vi alle bare kan drømme om! Og det er skattebetalerne som finansierer drømmene som IN skaper og målbærer. Og trolig vil mislykkes med, skal vi tro den sentrale forskningen på feltet.

5 Innovasjon Norge må levere på sin visjon, eller endre den.

Kort sagt

Ikke bråk med barna våre!

Alle er interessert i at politiet får øvings- og beredskapsfasilitetene de har behov for. Planforslaget til Justisdepartementet har imidlertid så store feil og mangler at det ikke kan passere.

Disse områdene er ikke vurdert:

1. Barnekonvensjonens krav om at «barns beste skal være et grunnleggende hensyn».
2. Barns oppveksts- og læringsmiljø; barn og unge står kun nevnt under «friluftsliv» med stor negativ konsekvens. To skoler og fire barnehager i Oppegård og to barnehager i Oslo ligger i gul sone, der støyen oppfattes som plagsom etter kommunenes støygrenser. De ligger i gul sone fordi det kan bli inntil 10.000 skudd og flere sprengninger på en dag i tillegg til tung helikopterstøy. Barna vil høre skyting, eksplosjoner og helikoptre når de leker i skolegården og ute i barnehagen.
3. Folkehelseinstituttet mener at skoler ikke bør legges i nærheten av større kilder til støy. Om skytebaner har de presisert at skoler bør vurderes særskilt med tanke på den negative innvirkningen støy kan ha på hukommelse og læring hos barn.

4. Opplæringsloven krever at skolene skal «planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helse, trivselen og læringa til elevane».

Det finnes løsninger som både ivaretar lokalmiljøets og politiets behov. 1) Bygg inn skytebanene og treningsanlegg for anti-terrorøvelser. 2) Flytt så mye som mulig av støyende aktiviteter til steder hvor de ikke ødelegger barn og unges oppvekst- og læringsmiljø.

Helge Marstrand
Yngve Seierstad Stokke
«Stopp støyen»

Sykehusene må inngå i ny regionreform

Jon Magnussen, Pål E. Martinussen, Jan Frich og Karsten Vrangbæk peker fortjenestefullt på mange av problemene ved dagens styringsmodell for sykehusene (14. juni). Fordeler og ulemper ved modellen burde Kvinnsland-utvalget ha utredet.

Debatten vil uansett leve videre. Utfordringene er rett og slett for store til at de folkevalgte kan abdisere overfor de fire regionale helseforetakene. Problemerkene har tåret seg opp med maktkonsolidering, manglende kontrollmekanismer, for mange lederlag og et urealistisk investeringsregime.

Kan vi likevel ane at døren holdes åpen for en fremtidig løsning gjennom ny regionreform? Legeforeningen har vedtatt å utvikle de regionale helseforetakene og mener sykehusene bør inngå i reformen. En inndeling i flere nye helseregioner kan lede an og sette retning for dette arbeidet.

Frustrasjonen over dagens styringsmodell er så høy at det haster med å finne et alternativ. Politikerne må gjøre mer enn bare å ta debatten. De må vise lederskap og retning – og ikke minst ta nødvendige grep.

Marit Hermansen
president, Legeforeningen